

TOVERI

Lännen suomalaisen työväen liian kannaattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MAKELA
SULO SYVANEN

TOVERI

(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT

Yhdysvalloissa ja Kanadassa:
Yksi vuosi... \$4.00 6 kuukautta... \$2.25
3 kuukautta... \$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosi... \$6.30 6 kuukautta... \$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year... \$4.00 Six months... \$2.25
Three months... \$1.35 One month... .50

Ilmoitushinta 40c palautuamatta. Kuolessa-
ilmoitukset \$1.50 kerta ja muistovärsyllä
\$2.00 kerta. Kiltien, syntymä- ja avioliit-
to-ilmoitukset 50c kerta, halutaan tietoa ja
nimenmuuttolmoitukset 25c kerta, naima-
ilmoitukset \$1.50 kerta, avioliittoilmoitukset
\$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset sopimuk-
sen mukaan. Satunnaisia ilmoituksia
tulee rahan seuraksi mukaan. Englannin-
kielisiä suomenkielisiä vastoin.
Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane katu-
jen kulmassa. Telefoni: konttori 365,
toimitus 822.

— Kiitospäivän takia, joka on
laillinen juhlapäivä, ei Toveri il-
mesty huomenna. Tämä numero
ilmestyy sensijaan kuusisivui-
sena.

Vanhaan hyvään aikaan

Elintarvikelähdöt nykyisin ja
kaksikymmentä vuotta sitte ovat
mielenkiintoista vertailua. Sa-
nomalehdet kertovat erästä
kauppiasta, joka on jostakin
kaudestaan löytänyt hirtallista
vuodelta 1897. Asettamalla sen
rinnakkain tämänvuotisten hinto-
jen kanssa, saadaan seuraavan-
lainen taulukko:

	1897	1917
2 varttia lantua	... \$ .05	... \$ .20
1 pauna laskia	... .16	... .40
2 varttia sipulaa	... .07	... .36
2 1/2 paunan jauhosiikki	... .57	... 2.10
2 paunaa kauraryiniä	... .07	... .14
1 pauna parasta voita	... .23	... .49
4 paunaa kanaa	... .50	... 1.28
1 pauna "kräikeksiä"	... .08	... .18
1 tusina kananmunia	... .23	... .42
4 paunaa sokeria	... .22	... .38
1 vartti maltoa	... .06	... .12
1 pauna silavaa (lard)	... .09	... .28
1 "pekki" perunoita	... .20	... .40
1 pauna juustoa	... .13	... .32
1 luuta	... .25	... .75

Yhteenseläskä osoittaa, että hin-
nat ovat kohonneet kolmekertaa
korkeammiksi kuin ne olivat
kaksikymmentä vuotta sitte. Ja
ne kohoavat edelleen. Kumma-
kos on jos riistajaloukka puhuu
varallisuudesta, kun työläisten
täytyy maksaa tuollainen sun-
naton summa kaikista enemmän
kuin ennen. Tuotantokykyisyys
on samalla ajalla kohonnut
myöskin paljon, ja samalla ta-
valla ovat kohonneet kaikki
muut paitsi palkat. Eikä niiden
kohoamisesta ole toivoakaan, ei-
lei työväestö itse valtaa ohjaksi
käsiinsä.

Maa ja työläiset

Kuuluisan amerikalaisen sin-
gletax-liikkeen tienraivaajan,
Henry Georgan sanotaan selittä-
neen, että "ihmisten on työsken-
neltävä alhaisilla palkoilla siitä
syytä että eivät voi löytää kap-
palletta maata, jolla voisivat
työskennellä, maksamatta jolle-
kin oikeudestaan siihen."

Niin yksinkertainen ei asia
kuitenkaan ole. Ihmiset eivät
tee työtä alhaisilla palkoilla
maan puutteesta, vaan siksi että
he ovat toisten orjia. Ei se ole
ainoastaan maa, joka on riistetty
hyödyllisten työntekijäin käytet-
tävästä, vaan samoin kaikki muu-
kin. Eikä ainoastaan maan a-
vulla voi tulla toimeen, täytyy
saada jotain muutakin.

Jos orja saisiikin kappaleen
maata itselleen, niin se ei häntä
suurestakaan auttaisi, sillä työn
sä tulokset olisi hänen sietekin
vielä myyttävä markkinoilla, joita
ei hän ollenkaan kontrolloiraisi,
ja joilla maksetaan hänelle vai-
mitään murto-osa hänen tuot-
teittensa arvosta.

Singletaxarit eivät huomaa si-
tä, että riistoa tapahtuu muual-
lakin kuin maan antimien käsi-
tellessä, ja että jos yhdenlainen
riistö lopetettaisiin, niin toises-
sa muodossa se kyllä säilyy.
Maan vapauttaminen ei ole niin-

kään suuresta merkityksestä,
täytyy saada vapaaksi ihmiskun-
nan suuri enemmistö, täytyy
poistaa luokkayhteiskunta, ja sil-
loin ovat vapaasti ihmisten käy-
tettävänä niin maantuoitteet kuin
teollisuustuotteetkin.

Ja se tapahtuu sosialismin
mutta ei singletax-liikkeen kaut-
ta.

Mihin sellainen menettely johtaa

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Oregon, November 28, 1917, as
required by the Act of Congress October
15th, 1917.)

Yhä räikeämmäksi ja häikäile-
mättömämmäksi käyvät ne mieli-
valtaisuuden harjoittajat, joita on
ilmennyt viime kuukausien ajalla,
ja varsinkin viime aikoina. Jos
viranomaiset edelleenkin o-
vat yhtä välinpitämättömiä lain-
rikkajia kohtaan kuin tähänkin
saakka, niin miinhänään muuhun
käsitukseen ei voi tulla, kuin siihen
että niitä raaka-ainekoita, joi-
hin hulikaanijoukot ovat kaa-
ta maan turvatuimet, sallitaan
aivan tarkoituksellisesti. Siihen
viittaa sekin, että tietääksemme
ei ole vielä yhdessäkään tapauk-
sessa saatu yhtään roistoa kiini,
ni, tuskinpa edes yritettykään.

Ne "vigilantijoukkueet", joita
sanomalehdistö koettaa täällä
saada toimintaan, eivät ole tuon-
teeltaan ollenkaan erilaisia kuin
entiset venäläiset mustasotnia-
laisjoukot, jotka hallituksen
myötävaikutuksella tekivät ilki-
valtaisuuksia ja painivat toimeen
juutalaisvainoja ja muita sellai-
sia.

Me tiedämme mihin ne ajo-
vat Venäjän, emmekä käsitä,
miksi täällä kiirehdytään samaan
päämäärään. Puolustusek-
si roistontöille ei ollenkaan kelpaa
se, että jossakin tapauksessa ni-
den uhriksi joutunut epäillään
jostakin. Onhan viranomaisilla
keinoja syyllisten rankaisemi-
seksi. Tosiasia on, että useim-
missä tapauksissa ovat roistojou-
kot yksityisten työnantajien kos-
toimia täytännössä, kuten es-
sim. sen salaisen uhkauskirjeen
lähettäjä Toverille. Eikä siinä-
kään tapauksessa ole viranomai-
sen taholta saatu mitään ilmi-
tystä, kun koetettukaan. Jos siis
työnantajat edelleen panevat toi-
meen uhkauskiaan, tapahtuu se
viranomaisen suosiolla myö-
tävaikutuksella.

Litlen hirtittäminen Butessa
ei ollut mitään muuta kuin ku-
pariparoonien kostotoimi. Bige-
lowin pahoinpitely tapahtui hul-
ikaanijoukon toimesta, ja saam-
mepa olla melkein varmoja siitä,
että Red Lodgenkin hirtittäiset
ovat sikäläisen hilyhtijön suosii-
miä liian vaativaisella mainareil-
la, enemmän kuin siitä johtuneita,
että siellä olisi vastustettu sotatoimia.
Ja vaikkapa olisikin
vastustettu sotatoimia, niin sit-
tekin ei viranomaisilla ole mi-
tään oikeutta sallia hulikaanisa-
kien kostotoimia.

Hallitusviranomaiset ovat sel-
littäneet ei hyväksyvänsä sel-
laista, mutta mitä hekään ovat
tehneet sellaisten estämiseksi, ei
ole kenenkään tiedossa. Varsin
huono tapa on selittää "kiihot-
neen isänmaallisen mielialan"
aiheuttavan roistojoukkojen ko-
kontumisia tervamaan ja hön-
hientämään ihmisiä, joita vastaan
ei ole mitään muuta todistuksia,
kun jonkun käyrysielun kan-
telut.

Tällaisissa tapauksissa ei vi-
ranomaisen taholta ollenkaan
riitä se, että ne selittävät ei hy-
väksyvänsä hulikaanimielisistä,
vaan tulisi heidän toimia sel-
laisten estämiseksi. Sen sijaan
että perustellaan "kotikaarteja",
tulisi ehdottomasti kieltää sellai-
nen, sillä nehän ne ovat useim-
missä tapauksissa roistomaisuuk-
sien toimeenpanijain seläntu-
kenä.

Meistä tuntuu siltä, että tää-
läiset viranomaiset eivät ole niin
perin typeriä, etteivätkö ne kä-
sittäisi, että sallimalla isänmaal-
lisuuden nimessä toimeenpanu-
ja roistomaisuuksia, katkeroi-
taan mieliala. Kyllä niiden täy-
tyy tietää, että myötätuntoisuut-

ta ei niillä ainakaan synnytetä,
ja siksi ei voikaan tulla käsi-
tykseen, kuin että eräät virano-
maiset tahallaan sallivat sel-
laista, voidakseen sitte panna
toimeen rauhottusretkiään aivan
venäläiseen malliin.

Juuri tulleet tiedot kertovat
hallituksen asettaman tutkijako-
mitean antaneen lausunnon, että
Bisbeessä toimeenpannut karko-
tukset olivat laittomia. Mutta
mitä sellainen lausunto nyt enää
merkitsee. Kyllähän se tiedet-
tiin jo silloin heti, että laitto-
muutta harjoittavat kaivosyhtiöit-
ten hirtat sikäläisten virkailijain
ohjeitten mukaan. Nyt olisi e-
des vangittava yhtiöiden korkeim-
mat virkailijat, ja tuomitta-
va raskaasti, mutta emme eh-
tyne, selittäessämme, että mitään
sellaista ei tulla tekemään. Muis-
tamme entisestäään vallan hyvin,
miten muuan villaparooni Mass-
achussetsin lakkojen aikana pä-
nnetti toimeen dynamiittiräjäh-
dyksiä lakkolaisten nimiin, mut-
ta herra on edelleen vapaina. Ja
samalla tavalla saavat olla Bis-
beessä karkottajat, Butten hirttä-
jät ja muut vigilantit kaikkialla.

Sellaisen salliminen katkeroi-
taa mieliala, eikä siis voidakaan
syyttää jos joku työläinen ää-
rimmillen katkeroituneena tu-
leekin joskus lausneeksi sanan
joka voidaan tulkita hallitusvas-
taiseksi, ajattelematta mitään si-
tä sen enempää. Jos viranomai-
set estäisivät väkivaltaisuuksien
rauhallisia lakkolaista ja rauhal-
lisia asukkaita kohtaan yleensä,
ja asettaisivat jokaisessa tapauk-
sessa sellaisten harjoittajat syyt-
teeseen, niin toisin olisi laita mo-
nessa tapauksessa.

Sellainen ei ole kai liikaa toi-
voita. Hallituksen olisi jo a-
settettava suitset päihin eräänlai-
sille viranomaisille.

Kuka ne pom- mit valmisti

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Oregon, November 28, 1917, as
required by the Act of Congress October
15th, 1917.)

Porvarillisessa sanomalehdi-
tössä on tullut undelleen esille
huhuja eräitten kapitalistien as-
kettain Sveitsissä pitämässä ko-
kouskissa, josta meidän halli-
tuksemme vielä aivan äskettäin
selitti ei tietävänsä mitään.

Westminster Gazette" laimaa e-
riään "Myfcherer Post" in lau-
sunnon, jossa sanotaan kokouk-
sen olleen Nobelin Kansainväli-
sen Dynamiittitrustin osakasten.
Tämä liike lopetti toimintansa
viime vuonna, niitettävään sel-
laista sotavoittoja, joita ei ahnain-
kaan olisi voinut uneksia. Sak-
salaiset ja englantilaiset osak-
kaat vaihtoivat etujaan ja erot-
tivat omaisuutensa, mutta ei
kuitenkaan ilman ettei kummal-
lakin puolella olisi saatu osa
sotatilastusten täyttämisen tuotta-
mista verivoitoista. Nyt kun on
syntymässä uusi syndikaatti,
"johon kuuluu vain brittiläisiä
räjähdyksineitehtailijoita, ne jot-
ka kuuluvat ennen Nobelin
"kansainväliseen", sekä ne jotka
olivat itsenäisiä, olisi häm-
mästättävää, jos ne puhui-
sivat toimistansa ennen so-
ta. Ne voivat asettaa uudel-
leen voimaan vuonna 1911 teh-
dyn sopimuksen. Me tiedämme,
että Saksan ja Englannin kapi-
talistit yhdessä omistivat, kont-
rollerasivat ja johtivat räjähdyk-
sineitehtaita Ayrshirissa, Ham-
purissa, Waltham Abbeyssä,
Kölnissä, Ilanelyssä, Dresde-
nissä, Aviglianossa, Praagissa ja
muualla, jossa valmistiivat rä-
jähdysaineita Saksalle, Itäval-
lalle, Britannialle ja Italialle, ja
kaikille joilta vain voitiin kiskoa
voittoa ja kiristää voitto-osin-
koja.

Ne pommit, joita yön hiljai-
suudessa sateli Lontooseen, le-
vittävän kuolemaa ja hävittäen
ihmisasuntoja, olivat täytetyt
sillä voimakkaalla räjähdyksai-
neella, jota oli valmistettu Eng-
lannin patriottien sijoittamalla
puolentoista miljoonaa punnaa
summalla rakennetuissa tehta-
issa. Ja ne pommit, joita Englan-
nin ilmailijat heittelevät Frank-

furtiin ja Köömiin, tulevat niistä
englantilaisista tehtaista, joissa
saksalaiset kapitalistit ovat osak-
kaina samalla tavalla kuin eng-
lantilaiset kapitalistit saksalaisis-
sa räjähdyksineitehtaita.

Tämä skandaali on paljastetta-
va kaikkialla missä agitatsioni-
työtä tehdään. Olemme siveel-
lisesti oikeutetut siten menette-
lemään niitä porvarilehtien si-
kamaisia vaatimuksia vastaan,
että sosialistinen ja militarismi-
vastainen agitatsioni on kaikkial-
la kiellettävä.

Tämä vaatimus sosialisteja
vastaan tulee niiltä kapitalisteil-
ta, jotka vielä silloinkin kun jo

melkein tiesivät että Saksan ja
Englannin välillä syttyy sota, se-
kä vaatiessaan yleistä asevel-
vollisuutta ja laivastopalvelusta,
edelleenkin paikkailivat tasku-
jaan Saksan räjähdyksineitehtai-
ten, Itävallan torpedopajojen ja
Turkin arsenaalien voitto-osin
goilla. Ne olivat mielissänsä si-
tä, että ei ollut mitään "pikais-
ta toivoa yleisestä aseitten riisu-
misesta". Ne ovat sitä joukkoa
joka koettaa käyttää hyväkseen
saksalaisten ilmahyökkäysten ai-
heuttamaa vihaa, vajejentaakseen
sen totuuden, jonka julkilaus-
mista se itse pelkää. — The Lon-
don, England, Call.

MAILMANKATSOMUKSIA

KYMMENVUOTISJULKAISUMME

valmistuu painosta tämän viikon
ajalla.

Kauan odotettu Toverin Kymmen-
vuotisjulkaisu valmistuu markkinoil-
le muutamassa päivässä. Viimeinen
arkki on jo tätä kirjoitettaessa paino-
koneessa ja sitoma antaa teoksen
valmiina lähialue melkein sitä mu-
kaa kuin painokonekin.

Julkaisu sisältää runsaan määrän
kirjoituksia, joissa käsitellään Tove-
rin kymmenvuotishistoriaa melkein
kaikissa niissä erillisissä äänläheteis-
sissä, joissa se on elettykin.

Ensimmäisenä on toveri Axel H:n
mahtava runo **Joukkujen nousu**, ja
sen jälkeen — luonnollisesti — **To-
verin kotikaupunki** Ihan täyden si-
vun kuvalla. Suomalaisempaa kohtaa
voisi Amerikasta tuskintä löytää kuin
tässä kuvassa esintyy. V. Riippa,
Toverin ensimmäinen talonhoitaja,
käsittelee kirjoituksessaan **Kymmen-
vuotias** liikkeen perustamisvaiheita
ja alkuaikojia. Sitä seuraa A. N.
Koskelan kirjoitus **Muistelmia elä-
mästäni ennen Toveria ja Toverin
seurassa**; laaja kirjoitus, jossa selo-
tetaan lännen suomalaisten työläis-
ten elinvaiheita ennen työväenliik-
keen alkua ja samoin työväenliik-
keen vaikutuksen alaisena. Auringon
lappien tie on Veikkolan Siu-
kun tunnetun kynän tuotteita, eikä
siis kaipa esittelyä. Henry A.
kelli kirjoittaa **Liippajaisista**, eli
"niiltä ajoilta, jolloin Toveria yri-
tettiin vallata "radikaaleilla". Varsin-
kin niiden, jotka ottivat osaa
Länsipiirin "historiallisimpaan" pi-
rikkokokoukseen (1913), olisi tarkistet-
tava muistiaan tämän kirjoituksen
avulla.

— Kuvia on tähän saakka jo seit-
semäntoista, mutta niistä ei erikoi-
sesti mainita vielä tässä.

Alfred Ruis käsittelee **Ajan
vaihtuessa** nimisessä kirjoituksessaan
hänele omillaan vakavudella ja
syväilytyksellä työväenliikkeen alk-
vaiheita Savossa. **Pilkuta, pilkuta,**
pikkunen poika, on toinen Veik-
kolan Siukun runo, jota ei ku-
kaan varmaankaan yhdellä lukemi-
sella jättä. Eemeli Parras esit-
tää kappaleen Toverin liikkeen his-
toriaa **Jotakin muistoja** nimisessä
kirjoituksessaan, joka herättää mi-
elenkiintoa aina Buttea myöten. Uu-
simppa esiintyy myöskin erään
"historiallisen" kokouksen kateste-
lijana. Kirjoittajan nimi jo takaa, et-
tä kirjoituksen haluaa jokainen lu-
kea. Kirjoituksen nimi on **Sivutettä-
vät**. Lydyia Gratchef ja Se-
ma-täti muistelevat kumpikin To-
verittaren vaiheita, edellisen kirjoj-
tajan **Menneltä ajoilta** ja jälkimmäisen
Kiitos heille. Kappale historiaa, jota
ei ainakaan kukaan californialainen
jätä muistinsa säilyttämättä, sisäl-
tyy Arvid Nelsonin kirjoituk-
seen **Fort Braggin lakko**. Vanholne
kuvineen esiintyy kirjoitus ikäänkuin
kalkuna entisyydestä, herättäen tuis-
telunsa elvyttävää muistoja.

— Vaikkapa olemmekin vasta puo-
livälissä, on kuvien lukumäärä jo
kohonnut neljäkymmeneen, joiden
joukossa on Toverin asiamiesarmeij-
ja ja kirjeenvaihtajien koko sivun
käsittävä joukkokuva.

Osastojen toimintakertomukset
muodostavat julkaisussa kolmisen-
kymmentä sivua käsittävään laadul-
taan erikoisen osan. **Silmäys Wy-
omingin suomalaisten pyrintöihin** luo
muistilin monialta vaiheita sikäläisen
työväestön elinolosuhteista ja taisteluis-
ta. Sitä seuraavat **Hannan ja Car-
neyvilien osastojen kertomukset**, joi-
hin liittyy kaikkialla neljä kuvaa.

Sen jälkeen on **Californian s. s. osas-
tojen historikkia**: Kuvitettuja kir-
joituksia **San Francisco, Los Ange-
lesin ja Eureka** osastojen toimintu-
nasta. **Berkeleyn osasto** on luku-
sia kuvia **San Francisco** kertomuk-
sen yhteydessä. **Oregonin suomalai-
set sosialistiosastot** nimein kirjoituk-
sissa käsittää selonton **Astorian, Portlandin** ja **Svensonen** osastojen
toimintansa uella kuvilla **Washing-
tonin osastojen** keskuudesta esiinty-
vät **Tacoman, Winlockin ja Wood-
landin** osastot, ja lukuisia kuvia.

Aberdeenin osaston näytelmäseura on
edustettuna kuvalla, samoin **Ray-**

mondin osaston, ompeluseura. **Utahia**
edustavat **Park City ja Binghamin**
osastojen kertomukset, ja **Arizona**
on **Miamin osaston** toimesta selo-
tettu koko sikäläisen suomalaisen
työväenliikkeen vaiheet. **Idahoa** e-
dustaa **Mullanin osaston** kuvitettu
kertomus, ja **Sointulan osasto** taloi-
nen esiintyy ehkäpä vieläkin su-
omalaisempana kuin oma Astoriam-
me.

Osastojen kertomuksiin liittyy
kaikkiaan kaksikymmentäviisi kuvaa.
Joten julkaisu kuvamäärä lähente-
lee jo seitsemäkymmeneä.

Eräs **kymmenvuotismuistelo** on
Toivo Hilltusen kirjoitus ajoilta,
jolloin työväenliike otti lapsenaske-
luisen Kuparisarealla. Siinä käsitel-
lään ikimuitettavaa Hancockin lip-
pajuttua: kappale historiaa, jossa sel-
viää, että väsähtäneekin ovat jos-
kus olleet mukana. Kirjoituksen lii-
tyy kaksi kuvaa. **Nuoruuden muiste-
lmissaan** tuo nimim. K. S. esille ly-
hyen katsaus Toverin nuoruuden-
vaiheisiin. **P. V. Paholaisen Pakinoi-
ta ja Eräälle** nimein runo jättävät
lukiiaan poiskuluttamattoman muiston,
kuvineen ja jäljennöksineen. Ja i-
käänkin kaupantekijänsiksi antaa
Kaapro Jääskeläinen kuvauk-
sensa **Astoriasta ja astorialaisista**,
joten lukija ei jää epätyöväenliik-
sen siltä, missä julkaisu on valmistettu.

— **Julkaisun kuvasto** käsittää kaik-
kiaan kahdeksänkymmentä kuvaa, jo-
ten sen kirjavuus on runsas, vaikka
p sivumäärä onkin 128.

Erikoisen hyvälle paperille painet-
tuna on julkaisu yksi aistikkaimpia
ja siistimpiä tälläisten suomalaisten
kesken julkaisuista. Ja vaikka
sen ulkoasusta ei olekaan pan-
tu läheskään "kaikkele" liikkeelle,
osottaa se, miten kunnollinen kirja-
paino Toverin paino on.

Edelliseen luettuun kuuluisi jul-
kaisun liinan olevan vähintään dol-
larin, mutta se ei ole kuin 50 senttiä.
Ja kun painos on ainoastaan kaksi
ja puoli tuhatta kappaletta, niin
viivytettyjä jäävät varmaan sitä yll-
le. Kiirehtikää tilauksiinne.

SILLI-LUPIT.

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Oregon, November 28, 1917, as
required by the Act of Congress October
15th, 1917.)

Elintarvikelähdöstä Saksassa saa
jonkunmoisen käsityksen lukemalla
sikääläisissä lehdistä esiintyviä il-
moituksia "silli-klupien" perustamisesta.
Vorwärts on ottanut erästä ma-
seutulehdestä näytteeksi sellaisen il-
motuksen: "Yksinäinen henkilö lau-
luna saada kaksi toveria jakamaan
kanssaan elintarvikkeita saatavan
sillin." Tätä ei ole käsiteltävä niin,
että sillit olisivat sotaikäisellä mu-
nalla painuneet valsalakan kokoi-
ksi, vaan selitys on se, että siinä
piirikunnassa on määränä yksi silli
kunnassa henkilö kohti, joten täytyy
muodostaa silli-klupia päästäkseen
ollenkaan kalan makua.

Sotahinnat Unkarissa.

(True translation filed with the Postmaster
at Astoria, Oregon, November 28, 1917, as
required by the Act of Congress October
15th, 1917.)

Eräs Budapestissä oleskellut eng-
lantilainen nainen kertoo, että tee
Unkarin pääkaupungissa on jo kau-
van maksanut \$10 naula ja liha \$2.50
naula. "Maitoa, tuoretta enemmän
kun kannutettuaakaan, ei ole ollen-
kaan saatavissa.

JOUTUU VIISASKIN VIPUUN.

Altoonsa. Pa., vangitsi poliisi
erään nuoren miehen muutamasta
makauskappasta viime keväällä. Vaik-
ka miehellä jo oli käsiraudat ran-
teissa, sai hän seipautuksi poliisilta
revolverin, jolla ampui häntä kah-
desti vatsaan, kuolettavasti. Niin
pääsi mies pakemaan, eikä häntä
sittemmin mistään löydetty.

Äskettäin tapasi eräs etsivä poli-
isi muutamissa naamilaisissa "leh-
mäpöjan", jolla oli asiamukaisesti
revolverin vyössä. Etsivä kun huo-
masi sen poliisirevolveriksi, väitti si-
tä nähdäkseen. Revolverin perässä
oleva numero oli villattu pois, mutta
poika ei löntynytkään, vaan sama nu-
mero löytyi myös revolverin sika-
koneissa. Nuori mies vangittiin he-
ni ja kuulustelussa tunnusti ampu-
neensa poliisin.

HÄTÄHUUTO TEXASISTA.

Kaikkialla Amerikassa eivät far-
marit nykyään viettä makean leivän
päivä. Niinpä julkaise St. Louisin
Arbeiterzeitung erään Moranista,
Tex., saamansa kirjeen, josta suo-
menamme muutamia otteita:

"Niin viheliäisessä asemassa kuin
nyt, en ole vielä ikinä ennen ollut.
Joulukuun lopulla muuton Kaufman
kauntiin, sillä täällä en voi enää tul-
la toimeen. Tuulella, työllä ja rikka-
ruoholla ei voi elää. Tämän vuoden
sato tuotti minulle \$127.50. Viisi-
toista päätä karjaa täytyi myydä pol-
kuhinnasta, ja marrask. 3 p. täytyi
minun taas menettää 6 kappaletta
puolen vuoden vanhoja vasikoita
\$75:stä, senkin velaksi, kun en voi-
nut niitä elättää. Minulla on vielä
15 päätä karjaa, enkä tiedä mitä
niillä tehdä, sillä mukaani voin ot-
taa ainoastaan neljä.

"Perheinen tulen matkustamaan
uuteen paikkaan vankureilla; sa-
maten täytyy minun hankkia vanku-
kurit talous- ja maanviljelyskaluil-
leni, sillä Ihan raskaaksi tulisi mak-
saa rautatiekunnalle \$300 tuosta
320 mailin matkasta.

"Louisianassa on maissa yltäkyli-
lin. Myyvät sitä \$12—\$15 tonni,
mutta rautatiet lykevät kuljetukse-
ta sitä uhemmin. Pumpulinkuorista
on minun täytynyt maksaa \$22.50
tonnilta, ja jauhot maksavat \$58
tonnilta. Miksei tuollaisesta kiskomi-
sasta tehdä loppua?

"Monin paikoin farmarit voivat
hyvin, mutta täällä otti piru. Usean
täytyy jättää koko homma, sillä heil-
le ei ole siementä, ei rehua eikä
mitään apua ulkoapäin. YH 50:ssä
Texasin kauntissa on väestö puute-
teessa, ja apua tarvitaan kipeästi.
Mutta lainaajajakanta on äylännyt
kaikki avustustoimenpiteet.

"Niin kauan kuin talonpojalla jo-
takain on, tekee jokainen parastaan
häntä nykeäkseen, mutta kun hänet
on tyteen saatu nyteykseksi, ei hänestä
enää yksikään ihminen välitä. Työtä
tekemään ja maksamaan hän vain
kelpaa.

"Meidän täytyy saada työväen sa-
nomalehtiä, sillä kapitalistit eivät
vält tee mitään hyväkseen. Vuoden
1920 presidentinvaaleissa mel-
dän toki pitäisi tehdä tenan,